

den nye Fæster vinder Styrke og kommer videre og er som han bør være, han da lader sine Søskende tilflyde en Hjælp paa en eller anden Maade, bliver ganffe vist det Samme Tilfældet, men naar der ikke er Tale om at udrede Indfæstning for dette ene Barn, men man derimod gaar til Forpagninger, vil ved Forældrenes Død den Sum, som vilde have været til Raadighed for den Ene som Indfæstningssum, blive deelt mellem de forskjellige Søskende; den tilfalder altsaa ikke den, der, saafremt han havde fæstet, vilde have have havt fra Forældrene denne Sum til Raadighed, thi han vil komme til at dele den med sine Søskende, naar der skiftes. Han beholder altsaa ikke denne Sum som Driftscapital i Forpagningen, som han vilde have faaet som Indfæstning, forsaavidt der var Tale om Fæste, og han vil i disse Forhold have lige saa lidt Driftscapital, naar han staaer overfor de større aarlige Forpagningsafgifter, som han vilde have efterat have udbetalt Indfæstningssummen, medens han saa dog kun stod overfor de mindre Afgifter. — Det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgfreds (M. Andersen) udtalte, at den Garanti, man havde ligeoverfor en billig Behandling af Fæsterne, til Slutning maa søges i Gudseernes Humanitet, og den høitærede Minister tog Anledning af denne Ytring til at gjøre opmærksom paa, at de, som eie frie Gaarde og sælge dem til Eiendom, vise mindre Humanitet, idet de sælge dem til de Høstbydende og behandle disse paa samme Maade, som enhver Anden behandler sin Contrahent. Jeg sagde „Hør“, da denne Ytring kom fra det ærede Medlem, idet jeg forstod den saaledes, at Fæstelovningen fordrer, at Fæsterne skulle behandles paa en human Maade, saaledes at Jorden gives dem til Brug paa saadanne Vilkaar, at de kunne leve. Det ærede Medlem meente, at, som Udvillingen er kommen, havde man kun Gudseernes Humanitet at holde sig til, for at denne Fæstelovgivningens Hensigt kunde opnaaes, og saaledes forstaaet siger jeg ogsaa, at Afløsningen af Fæsteforholdet kun vil kunne tænkes gennemført paa en retfærdig og billig Maade derved, at den stæer paa den af mig anviste Maade,

nemlig saaledes, at Eieren faaer Gaardens Værdi som Fæstegaard, hvorimod Fæsteren eller hans Arvinger faaer den forøgede Værdi, som Gaarden vil have som fri Eiendom. Der foregaaer altsaa en Afløsning, som kommer Fæsteren eller hans Arvinger tilgode i rede Penge, idet den Beskyttelse, som Fæstelovgivningen sikrer ham og vil sikre ham gjennem Tidernes Løb, hører op, medens den Sidste af Fæstebondestanden for hver Gaards Vedkommende faaer en Sum som Udløsning mod, at han saa veed, at han ikke i Fremtiden har Ret til, eller kan vente Humanitet af den Slags i dette Forhold, men at han som Contrahent kan indlade sig i fri Accord, som med enhver Anden, og at altsaa hele dette Forhold er forbi. Saalænge det derimod er bestemt, at Fæstebondestanden ikke paa denne Maade faaer en vis Godtgjørelse for Ophøret af Fæsteforholdet, har det ærede Medlem Ret i, at man tilsidst kun kan haabe paa Gudseernes Humanitet, for at Fæstelovgivningens Hensigt kan opnaaes. — Jeg skal endnu, foranlediget ved en Udtalelse af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), gjøre opmærksom paa, at han synes tilbøielig til at stemme for Forslaget under Nr. 7, som sætter Straf for Prosformacontracter, men jeg horte rigtignok ved Siden deraf, at han meente, at Indholdet skulde modificeres noget til 3die Behandling, hvis man nu vedtog det. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at jeg ikke anseer det for rigtigt at straffe begge de contraherende Parter, thi den ene Part, Fæsteren eller Forpagteren, er jo i Afslutningsøjeblikket i den Stilling, at han enten maa tage Gaarden paa de Vilkaar, som forelægges ham, eller slet ikke faaer den, og selv om han altsaa veed, at der er en Bestemmelse, som ikke er fuldkommen lovmedholdelig, og som han under andre Forhold paa ingen Maade vilde gaae ind paa, er han dog i en saadan Stilling i dette Dødsblik, at han, om han end udsætter sig for en høj Mulct bagefter, dog er nødt til at gaae ind paa Afslutningen og Underkrivningen af denne Contract. Jeg mener altsaa, at naar Forholdene stille sig saaledes, at det hvoer alene paa den ene Parts Forgodtbeholdende, hvorvidt et saadant lovstridigt Forhold skal